

Sygn. akt III AUa 889/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2015 r. w Szczecinie

sprawy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale zainteresowanej C. W.

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 sierpnia 2014 r. sygn. akt VI U 1576/13

1. oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Romana Mrotek

III A Ua 889/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 lipca 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne C. W. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wynosiła w marcu 2008 r. 1.609,60 zł, w grudniu 2008 r. 1.395,20 zł, w kwietniu 2009 r. 1.474,88 zł i w grudniu 2009 r. 1.661,68 zł. Jednocześnie organ stwierdził, że podstawa wymiaru

składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła w marcu 2008 r. 1.388,92 zł, w grudniu 2008 r. 1.203,92 zł, w kwietniu 2009 r. 1.272,67 zł i w grudniu 2009 r. 1.433,86 zł., tj. przy uwzględnieniu wysokości świadczeń wypłaconych przez pracodawcę ze środków funduszu socjalnego w oparciu o kryterium dochodu brutto pracownika za ostatnie 3 miesiące poprzedzające przyznane świadczenia w latach 2008 i 2009. A kryterium to, w ocenie organu nie pozwala na uznanie, że płatnik zbadał sytuację życiową, rodzinną i materialną pracowników. Ponadto, z materiału zgromadzonego w przedmiotowej sprawie wynika, że pracownicy nie składali żadnych oświadczeń.

W odwołaniu od powyższej decyzji spółka (...) zarzuciła organowi:

- naruszenie art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (powoływana dalej jako: ustawa zfs) poprzez uznanie, że:

a) płatnik składek – spółka (...) przyznał ubezpieczonym świadczenie z funduszu w postaci bonów bez uprzedniej weryfikacji ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, tj. z naruszeniem kryterium socjalnego, mimo tego, iż przedłożone w toku postępowania dokumenty wskazywały na zgoła odmienne fakty,

b) obowiązujące w spółce (...) w latach 2008-2009 kryterium dochodu brutto pracownika nie stanowi „kryterium socjalnego”,

c) nie dokonywano indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do korzystania z funduszu osoby;

- naruszenie art. 18, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (powoływana dalej jako: ustawa systemowa) oraz art. 81 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w związku z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (powoływane dalej jako: rozporządzenie), poprzez uznanie, iż przekazane bono towarowe stanowiły przychód, który winien być wzięty pod uwagę przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz zdrowotne.

Podnosząc powyższe zarzuty płatnik wniósł o:

- zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez wskazanie, że nie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz zdrowotne wypłat z tytułu bonów towarowych finansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na rzecz zainteresowanych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie w całości z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji, a nadto o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej C. W. jako pracownika zatrudnionego u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. – nie stanowi wartość wydanych zainteresowanej w latach 2008-2009 bonów towarowych sfinansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (punkt I) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz płatnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. działa od 2005 roku. W latach 2008-2010 liczba zatrudnianych pracowników była zmienna i wynosiła około 150 osób. Prezesem spółki od 2011 roku jest J. T.. W spółce obowiązuje Regulamin Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Do końca 2009 r. w zakładzie obowiązywał Regulamin uzgodniony w dniu 1 marca 2004 r. W § 2 ust. 1 tego regulaminu wskazano, że regulamin

gospodarowania ZFŚS, jego wszelkie zmiany oraz coroczny preliminarz wymagają uzgodnienia z przedstawicielem pracowników wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Preliminarz funduszu na rok kalendarzowy jest załącznikiem do regulaminu. Prawo zgłaszania propozycji zmian w regulaminie oraz w corocznym preliminarzu wydatków z ZFŚS posiada pracodawca i przedstawiciel załogi. Zmiany te są wprowadzane w formie aneksu do regulaminu w trybie obowiązującym wprowadzenie regulaminu (ust. 2). Decyzje dotyczące sposobu podziału środków ZFŚS w ramach zatwierdzonego preliminarza rocznego oraz przyznawania indywidualnych świadczeń socjalnych poszczególnym osobom podejmuje dyrektor zarządzający i przedstawiciele załogi (ust. 3). Prawo interpretacji postanowień regulaminu oraz rocznego preliminarza wydatków ZFŚS posiada pracodawca, który dokonuje tego po zapoznaniu się ze stanowiskiem przedstawicieli załogi (ust. 4). W § 3 wskazano, że wnioski w sprawie przyznania określonych rodzajów pomocy socjalnej należy składać w dziale kadr (ust. 1). W § 6 wskazano, że posiadane środki funduszu mogą być przeznaczone na finansowanie:

1) wypoczynku w formie:

- a) dopłaty do skierowań na wypoczynek krajowy, zorganizowany w formie wczasów, kolonii dla dzieci i obozów młodzieżowy. Taka opłata obejmuje różnicę między faktyczną ceną skierowania a odpłatnością pracownika ustalaną corocznie w tabeli odpłatności i będzie odnoszona do przeciętnej ceny skierowania na wczasy krajowe, obowiązującej u organizatorów wypoczynku z terenu danego województwa, ze względu na siedzibę formy, na dany rok,
- b) dopłaty do wypoczynku organizowanego przez pracowników formy o inne osoby uprawnione – we własnym zakresie za okres nie krótszy niż 14 kolejnych dni kalendarzowych urlopu wypoczynkowego,
- c) dopłaty do wypoczynku sobotnio – niedzielnego, w tym sfinansowanie kosztów grzybobrania organizowanego i finansowanego przez pracodawcę;

2) Działalności kulturalno-oświatowej, sportowej i turystycznej w formie:

- a) dopłat do biletów wstępu do kin, teatrów, występów estradowych, koncertów, wystaw, imprez sportowych i rekreacyjnych, biletów wstępu na basen;

Uczestnictwo w powyższych formach działalności socjalnej może odbywać się na podstawie ogólnodostępnych abonamentów nabywanych przez pracodawcę na poszczególne rodzaje i formy działalności lub biletów jednorazowych uprawniających do uczestnictwa w wymienionych formach działalności socjalnej;

- b) dopłat do krajowych wycieczek turystyczno-krajoznawczych – według zasad określonych dla odpłatności za wczasy zorganizowane;

3) Finansowanie pomocy rzeczowej i pieniężnej (w formie zapomóg) dla osób uprawnionych dotkniętych wypadkami losowymi lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej – przyznawanej jednorazowo lub okresowo (na okres 3 miesięcy, 6 miesięcy i 12 miesięcy) w zależności od potrzeb oraz możliwości finansowych ZFŚS. Pomoc rzeczowa może być udzielona w formie zakupu: lekarstw, artykułów żywnościowych, niektórych niezbędnych sprzętów domowych oraz podręczników szkolnych dla dzieci.

4) Pomocy mieszkaniowej w formie pożyczek na cele:

- a) uzupełnienia własnego wkładu budowlanego na mieszkanie spółdzielcze przydzielone na warunkach kolatorskiego lub spółdzielczego prawa do lokalu,
- b) pokrycia kosztów wykupu lokalu na własność,
- c) uzupełnienia wkładu własnego na budowę domu jednorodzinnego bądź lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość,

- d) przystosowania mieszkań dla potrzeb osób o ograniczonej sprawności fizycznej,
- e) adaptacji lokali na cele mieszkalne,
- f) remontu i modernizacji mieszkań oraz domów jednorodzinnych.

W § 7 ust. 1 regulaminu z dnia 1 marca 2004 r. wskazano, że z usług i świadczeń finansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych mogą korzystać pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy, pracownicy przebywający na urloпах wychowawczych, pracownicy młodociani, zatrudnieni w celu przygotowania zawodowego, oraz osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnych, w tym umowy zlecenia, wykonujący o pracę nieprzerwanie co najmniej 30 dni. W § 8 wskazano, że pomoc ze środków ZFŚS w pierwszej kolejności przysługuje osobom uprawnionym o niskim dochodzie na osobę w rodzinie, uprawniającym do otrzymania pomocy w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, rodzicom i opiekunom wychowującym samotnie dzieci i mającym niski dochód na osobę w rodzinie, posiadającym rodziny wielodzietne (powyżej 4 osób) o niskim dochodzie na osobę w rodzinie, mającym dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają specjalnej, kosztownej opieki i leczenia oraz wychowującym dzieci częściowo lub całkowicie osierocone o niskim dochodzie na osobę w rodzinie, osobom niepełnosprawnym. W § 10 regulaminu z dnia 1 marca 2004 r. wskazano, że przyznanie oraz wysokość dopłat z funduszu do usług i świadczeń socjalnych dla osób uprawnionych uzależnia się, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, a w przypadku pomocy mieszkaniowej – również od ich aktualnej sytuacji mieszkaniowej (ust. 1). Podstawę do ustalenia ulgowych świadczeń (z dopłatą z funduszu) stanowi dochód przypadający na osobę w rodzinie wykazany w oświadczeniu pracownika (faktyczną wysokość wszystkich dochodów uzyskiwanych przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe osoby). Pracownik ubiegający się o pełnopłatne świadczenie zakupione ze środków ZFŚS nie ma obowiązku wykazywania dochodu. Do przyznania ogólnych świadczeń rzeczowych (paczki żywnościowe, bony towarowe) kryterium przyznawania świadczeń stanowi dochód brutto pracownika za ostatnie 3 miesiące poprzedzające przyznanie świadczenia (ust. 2). W sytuacjach szczególnie trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnione mogą ubiegać się o świadczenia i usługi bezpłatne (w całości finansowane z funduszu (ust. 3)).

W latach 2008-2010 płatnik spółka (...) postanawiała o przyznaniu pracownikom bonów pieniężnych z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkiej Nocy. Świadczenia te były finansowane ze środków ZFŚS. Środki z funduszu przeznaczano również na dofinansowanie wypoczynku, rekreacji sportowej, zakup opału, książek dla dzieci oraz udzielano pożyczek mieszkaniowych oraz bezzwrotnych zapomóg. W latach 2008-2010 warunki i kryteria przyznawania pomocy z funduszu socjalnego spółki w postaci bonów uzgadniała komisja socjalna, w skład której wchodził członek zarządu Z. B. oraz przedstawiciele załogi – G. R. oraz I.L.. Podstawowym kryterium wypłaty bonów było wynagrodzenie otrzymywane przez pracowników w spółce. Listy płac, z których wynikało kto przekroczył próg finansowy, były przygotowywane przez księgowość. W marcu i grudniu 2008 r., marcu i grudniu 2009 r. oraz w marcu i grudniu 2010 r. pracownicy byli dzielni na dwie grupy. Wysokość wypłat była zróżnicowana, w zależności od uzyskiwanych zarobków od płatnika. Zasadą było przyjęcie średniego wynagrodzenia z ostatnich 3 miesięcy. Pracodawca nie odbierał od pracowników ani oświadczeń o wysokości dochodów, ani o ich sytuacji materialnej. Oświadczenia o wysokości dochodów oraz sytuacji materialnej, pracownicy składali na potrzeby - innych niż bony towarowe - świadczeń ZFŚS.

W dniu 7 marca 2008 r. odbyło się zebranie w sprawie podziału środków ZFŚS w 2008 roku przy udziale członka zarządu spółki – (...) oraz przedstawicieli załogi - G. R. i I. L.. Zdecydowano ze środków funduszu sfinansować zakup bonów towarowych z okazji świąt Wielkanocnych. Wartość bonów została zróżnicowana w zależności od dochodu pracownika. I tak, pracownicy, których dochód brutto nie przekraczał 2.000 zł mieli otrzymać świadczenie w wysokości 190 zł, natomiast pracownicy, których dochód brutto przekraczał 2.001 zł – w wysokości 150 zł.

W dniu 3 grudnia 2008 r. odbyło się zebranie w sprawie podziału środków ZFŚS w 2008 roku w składzie osobowym jak wyżej. Podczas zebrania zdecydowano ze środków funduszu sfinansować zakup bonów dla pracowników z okazji świąt Bożego Narodzenia. Wartość bonów została zróżnicowana w zależności od dochodu pracownika. I tak, pracownicy,

których dochód brutto nie przekracza 2.000 zł mieli otrzymać świadczenie w wysokości 170 zł, natomiast pracownicy, których dochód brutto przekraczał 2.001 zł – w wysokości 140 zł.

W dniu 3 marca 2009 r. odbyło się zebranie w sprawie podziału środków ZFŚS w 2009 roku w składzie osobowym jak dotychczas. Podczas zebrania zdecydowano ze środków funduszu sfinansować zakup bonów dla pracowników z okazji świąt Wielkanocnych. Wartość bonów została zróżnicowana w zależności od dochodu pracownika. I tak, pracownicy, których dochód brutto nie przekracza 2.500 zł mieli otrzymać świadczenie w wysokości 180 zł, natomiast pracownicy, których dochód brutto przekraczał 2.501 zł – w wysokości 150 zł.

W dniu 13 listopada 2009 r. odbyło się zebranie w sprawie podziału środków ZFŚS w 2009 roku przy udziale członka zarządu spółki – (...) oraz przedstawicieli załogi - G. R. i I. L.. Podczas zebrania zdecydowano ze środków funduszu sfinansować zakup bonów dla pracowników. Wartość bonów została zróżnicowana w zależności od dochodu pracownika. I tak, pracownicy, których dochód brutto nie przekracza 2.500 zł mieli otrzymać świadczenie w wysokości 280 zł, natomiast pracownicy, których dochód brutto przekraczał 2.501 zł – w wysokości 150 zł.

Z okazji Świąt Wielkanocnych w roku 2008 płatnik przyznał 106 pracownikom bony towarowe o wartości 190 zł (w tym C. W.) oraz 39 osobom o wartości 150 zł.

Z okazji świąt Bożego Narodzenia w 2008 roku płatnik przyznał 121 pracownikom bony towarowe o wartości 170 zł (w tym C. W.) oraz 39 osobom o wartości 140 zł.

Z okazji świąt Wielkanocnych w 2009 roku płatnik przyznał 115 pracownikom bony towarowe o wartości 180 zł (w tym C. W.) oraz 36 osobom o wartości 150 zł.

Z okazji świąt Bożego Narodzenia w 2009 roku płatnik przyznał 104 pracownikom bony towarowe o wartości 280 zł (w tym C. W.) oraz 37 osobom bony o wartości 150 zł.

Zarobki zatrudnionych u płatnika pracowników nie były wysokie, w większości oscyływały w granicach minimalnego wynagrodzenia. Jedynie zarobki nielicznych pracowników przekraczały te kwoty.

Zainteresowana w okresie od września do listopada 2008 r. uzyskała średnie wynagrodzenie 1.598 zł brutto, w okresie od grudnia 2007 r. do lutego 2008 r. 1.275 zł brutto, w okresie od sierpnia do października 2009 r. 1.579 zł brutto, w okresie od stycznia do marca 2009 r. 1.333 zł brutto.

Na podstawie ustalonego stanu faktycznego oraz art. 4 pkt 9, art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (j. t. Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia, a także na podstawie art. 23 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ (Dz. U. nr 45, poz. 391) i art. 81 ust. 1 i 6 zastępującej tę ustawę ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Sąd Okręgowy uznał odwołanie w całości za uzasadnione. Jednocześnie sąd ten dokonał analizy przepisów ustawy o zfs – jej art. 2 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i 2, mając na uwadze orzecznictwo Sądu Najwyższego w omawianym zakresie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że okoliczności faktyczne sprawy w zasadzie były między stronami bezsporne. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ani nie kwestionował faktu, że środki objęte przedmiotowymi decyzjami pochodziły z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i miały charakter świadczeń pieniężnych oraz bonów towarowych, ani nie negował okoliczności, że wartość świadczeń pieniężnych oraz bonów przyznawanych poszczególnym pracownikom była zróżnicowana. W ocenie ZUS wypłaty z funduszu nie miały jednak charakteru socjalnego, na co wskazywać miał fakt, że pracodawca przed ustaleniem wysokości bonów dla poszczególnych pracowników nie badał szczegółowo ich sytuacji życiowej i rodzinnej, od której uzależniać powinien wysokość wypłacanych świadczeń.

Analizując stan faktyczny sprawy, Sąd Okręgowy oparł się przede wszystkim na dokumentach zgromadzonych w aktach przeprowadzonej przez ZUS kontroli, w szczególności regulaminie ZFŚS, protokołach zebrań i listach wypłat bonów. Autentyczność tych dowodów nie była w niniejszej sprawie kwestionowana i nie budziła wątpliwości tego

sądu, stąd też sąd uznał, że jest to wiarygodny materiał dowodowy. Nadto sąd meriti przeprowadził dowód z zeznań świadków J. D. oraz I. L.. Zeznania te sąd ocenił jako wiarygodne, albowiem ich treść była spójna i korespondowała z dokumentami zgromadzonymi w sprawie.

Sąd Okręgowy podkreślił, że skoro w niniejszym postępowaniu bezspornym pozostawało, iż w okresie objętym zaskarżoną decyzją organu rentowego płatnik wydawał nieodpłatnie pracownikom bony towarowe, w tym m.in. C. W., a źródłem finansowania tych świadczeń były środki zgromadzone w Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (czego organ rentowy nie negował), to środki te – co do zasady – nie podlegały oskładkowaniu. Sytuacja byłaby odmienna jedynie w przypadku, gdyby wypłaty te miały na celu obejście prawa, tzn. formalnie byłyby wypłacane ze środków pochodzących z Funduszu, ale faktycznie nie znajdowałyby żadnego uzasadnienia w świetle przepisów ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Jednocześnie sąd pierwszej instancji zaznaczył, że nawet ewentualne dokonanie wypłat w sposób niezgodny z obowiązującym w spółce regulaminem świadczeń socjalnych, nie mogłoby doprowadzić do przyjęcia, że wypłaty te powinny zostać oskładkowane – o ile miały one faktycznie, a nie tylko pozornie charakter socjalny i nie zostały poczynione w celu obejścia przepisów. Jeżeli organ rentowy chciał doprowadzić do podwyższenia wartości podstawy wymiaru składek za C. W. o wartość świadczeń wypłaconych jej ze środków ZFŚS - winien był najpierw ustalić, czy świadczenia w postaci bonów towarowych oraz świadczeń pieniężnych przyznane zainteresowanej w niniejszej sprawie miały charakter pomocy socjalnej udzielanej pracownikom – tj. znajdowały uzasadnienie w postanowieniach Regulaminu oraz samej ustawy o zfs, czy też były może dodatkowym jej przychodem wynikającym ze stosunku pracy (i nie miały żadnego związku z sytuacją materialną czy rodzinną), a co za tym idzie stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Następnie sąd pierwszej instancji podniósł, że w niniejszej sprawie płatnik wskazywał, iż sporne świadczenia miały charakter socjalny, bowiem przyznawane były w okresie świąt Bożego Narodzenia oraz świąt Wielkiej Nocy, stanowiąc pomoc materialną dla pracowników. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że w marcu i grudniu 2008 r., marcu i grudniu 2009 r. oraz marcu i grudniu 2010 r. wysokość tych świadczeń wypłacanych z ZFŚS była zróżnicowana i uzależniona od wysokości wynagrodzenia osiąganego u płatnika składek – zgodnie z Regulaminem ustanowionym w sposób przewidziany w powołanej ustawie. Na mocy wspomnianego Regulaminu, przyznawanie i wysokość dofinansowania z Funduszu do usług i świadczeń socjalnych dla osób uprawnionych uzależnione było od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników. W § 10 pkt 2 zastrzeżono przy tym, że do przyznania ogólnych świadczeń rzeczowych (paczki żywnościowe, bony towarowe) kryterium przyznawania świadczenia stanowi dochód brutto pracownika za ostatnie 3 miesiące poprzedzające przyznanie świadczenia.

Płatnik składek w latach 2008-2010 przyznał pracownikom bony towarowe z okazji świąt Wielkanocnych i świąt Bożego Narodzenia. Podstawą przyznania bonów była wspólna decyzja zarządu oraz przedstawicieli załogi (komisji socjalnej) w formie protokołu (poprzedzona preliminarzem wydatków na dany rok kalendarzowy), w którym określono kryteria przyznawania bonów. Sąd meriti miał na uwadze, że każde sporne świadczenie zostało przyznane zainteresowanej w wyniku podziału pracowników spółki na dwie grupy – w zależności od średniego wynagrodzenia. Każdorazowo ustalono również kwotę graniczną przychodu pracownika decydującą o wysokości przyznanego świadczenia z funduszu. W ocenie Sądu Okręgowego przyjęte przez zarząd spółki oraz przedstawicieli załogi kryteria w postaci progno finansowego, który różnicował wypłatę świadczeń, były kryteriami jasnymi, czytelnymi i co najważniejsze łatwymi do zweryfikowania. W tym stanie rzeczy kryterium dochodowe poszczególnych grup pracowników stawało się realną i uchwytą przesłanką różnicowania wysokości bonów świątecznych. Pracownicy dzieleni byli na grupy - w zależności od wysokości wynagrodzenia. Tym samym ten, kto zarabiał mniej dostawał najwięcej z funduszu, ten kto zarabiał więcej otrzymywał mniej.

Z kolei fakt, że pracodawca ustanowił de facto tylko jedno kryterium, od którego zależała wysokość bonów poszczególnych pracowników – chociaż każdorazowo było to kryterium istotne i dające wyobrażenie o sytuacji materialnej poszczególnych pracowników – jak i okoliczność, że różnica w wysokości przyznawanych świadczeń była niezbyt duża oraz że płatnik nie zróżnicował wysokości wszystkich przyznanych bonów, np. wypłacając każdemu

pracownikowi inną kwotę, a jedynie zróżnicował ich wysokość w pewnych grupach, nie może w ocenie Sądu Okręgowego przemawiać na niekorzyść pracodawcy, skoro ustawa o zfśś ani nie przewiduje kryteriów, według których przyznawane mają być świadczenia z funduszu, ani też nie określa progów finansowych czy wysokości świadczeń w poszczególnych sytuacjach bytowych osób uprawnionych. W ocenie tego Sądu charakter bonów, jako dodatkowego wsparcia w okresach zwiększonych obciążeń budżetów rodzinnych, z istoty rzeczy wymusza na pracodawcy – w szczególności w sytuacji, gdy zatrudnia on dość znaczną liczbę pracowników – zbiorczą, ogólną ocenę sytuacji materialnej poszczególnych pracowników. Oczywiście jest, że przy liczbie ok. 150 osób zatrudnionych u płatnika, niemożliwym byłoby w krótkim okresie (na tyle by dysponować aktualnymi informacjami dotyczącymi sytuacji bytowej wszystkich pracowników) przeanalizować sytuację materialną i życiową wszystkich zatrudnionych. Tym samym różnicując wysokość bonów płatnik słusznie opierał się na obiektywnych danych obrazujących stan majątkowy pracowników, takich jak uzyskiwane wynagrodzenie. Pracownicy będący w wyjątkowo trudnej sytuacji bytowej, spowodowanej innymi okolicznościami, mogli natomiast składać wnioski o indywidualne świadczenia z funduszu.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że istotą analizowanej regulacji jest ocena czy zachowane zostały cele socjalne, nie zaś ustalenie, że każdy pracownik otrzymał bon w innej wysokości. Argumentacja organu rentowego w tym ujęciu mogłaby co najwyżej zmierzać do wykazania nieprawidłowości w dysponowaniu środkami z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i to tylko według kryterium obranego przez organ. Tymczasem decyzje o każdorazowym przyznaniu pomocy z ZFŚS na określony cel należą do pracodawcy lub osoby odpowiedzialnej w imieniu pracodawcy, a swoboda ich podejmowania jest ograniczona uprawnieniami związków zawodowych. W wypadku niezgodnego z prawem administrowania środkami ZFŚS pracodawca ponosi odpowiedzialność cywilną (art. 8 ust. 3 ustawy o z.f.ś.s.) i karno-administracyjną (art. 12a ustawy o z.f.ś.s.). Przy czym sąd meriti miał na uwadze, że w zakładzie pracy płatnika nie było związków zawodowych, natomiast powołano przedstawiciela pracowników reprezentującego interesy załogi. Ani przedstawiciel pracowników ani inni zatrudnieni pracownicy w całym okresie, którego dotyczy spór nie kwestionowali zasady przydzielania bonów i ich wysokości, jak również postanowień istniejącego regulaminu.

Na gruncie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w niniejszej sprawie, w ocenie sądu pierwszej instancji, brak jest jakichkolwiek podstaw do ustalenia, że świadczenia przekazane pracownikom ze środków Funduszu nie miały charakteru socjalnego. Nadto zdaniem tego Sądu nie może działać na niekorzyść pracodawcy fakt, że przed przyznaniem bonów w określonej kwocie, płatnik nie odbierał od pracowników pisemnych oświadczeń o ich stanie rodzinnym oraz o sytuacji osobistej. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że w art. 8 ustawy o zfśś mowa jest wyłącznie o tym, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Przepis ten jest zatem dosyć ogólnikowy i nie zawiera żadnych konkretnych wskazówek dotyczących sposobu gromadzenia informacji o stanie majątkowym, sytuacji rodzinnej czy dochodach osób uprawnionych (w szczególności przepis ten nie wprowadza zaś obowiązku składania przez pracowników stosownych oświadczeń w formie pisemnej). Nie można wywodzić z niego zatem, że w każdej sytuacji, gdy wypłata bonów nie jest poprzedzona szczegółową analizą sytuacji bytowej pracowników (przez zebranie pisemnych oświadczeń o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej), to świadczenia wypłacane z Funduszu tracą przymiot pomocy socjalnej. Na poparcie swojego stanowiska sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę na orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w tym zakresie (m.in. wyroki w sprawach III AUa 567/12, IIIAUa 17/13, IIIAUa 76/13, IIIAUa 130/13, IIIAUa 102/13, IIIAUa 360/13).

Reasumując Sąd Okręgowy wskazał, że zróżnicowana wysokość wypłaconych z okazji świąt Bożego Narodzenia i świąt Wielkiej Nocy w latach 2008-2010 świadczeń, w kontekście postanowień obowiązującego w zakładzie regulaminu świadczeń socjalnych oraz protokołów z zebrań, prowadzą do aprobaty stanowiska odwołującego się, że płatnik wypłacał pracownikom, w tym C. W., wskazane świadczenia wyłącznie w celach socjalnych dla zaspokojenia ich potrzeb wynikających ze znacznego zwiększenia wydatków związanych ze świętami z uwzględnieniem kryterium sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionych.

Mając zatem na względzie, że środki jakie organ rentowy miałby poddać oskładkowaniu wypłacone zostały z zakładowego funduszu socjalnego, a przy tym zgodnie z celem ustawy oraz w oparciu o kryteria socjalne ustalone w spółce i zmierzające do złagodzenia różnic w sytuacji bytowej poszczególnych pracowników, sąd pierwszej instancji

uznał, że decyzja ZUS stanowiąca przedmiot niniejszego postępowania nie była prawidłowa i powinna zostać zmieniona poprzez ustalenie, iż wartość wypłaconych zainteresowanej w latach 2008-2009 świadczeń nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej jako pracownikowi zatrudnionemu w spółce (...) w P..

O kosztach postępowania sąd pierwszej instancji orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349) –zasądzając od organu rentowego na rzecz płatnika kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 8 ust. 1 i 2 ustawy zfsś poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, że pracodawca może w utworzonym przez siebie Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych określić zasady przyznawania ulgowych świadczeń odmiennie niż wskazuje to przepis art. 8 ust. 1 tj. bez zastosowania kryterium socjalnego;

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie jednostronnej oceny zebranego materiału dowodowego i uznanie, że świadczenia wypłacane przez płatnika składek z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych były wypłacane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W oparciu o wskazane zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę pkt I zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania w całości oraz o zmianę pkt II poprzez zasądzenie od płatnika kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący, przywołując bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych na poparcie swojego stanowiska, między innymi podniósł, że bony towarowe były wypłacane przez płatnika pracownikom w różnych wysokościach, ale ich wysokość była uzależniona tylko od dochodu pracownika brutto za ostatnie 3 miesiące uzyskiwanych w związku z zatrudnieniem u płatnika. Pracownicy nie składali wniosków o wypłatę świadczeń i żadnych oświadczeń o swojej sytuacji materialnej. W ocenie organu powyższe kryterium zastosowane przez płatnika nie odzwierciedlało więc faktycznej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Zdaniem apelującego dla odzwierciedlenia położenia socjalnego pracownika ważne było ile członkom rodziny dochód ten ma zapewnić utrzymanie, jaka jego część przypada średnio na jednego członka rodziny oraz, czy nie zaistniały nadzwyczajne okoliczności życiowe powodujące, że pracownik ponosi większe koszty utrzymania rodziny.

Zdaniem skarżącego, twierdzenia płatnika, że sytuacja materialna pracowników była podobnie ciężka lub posiadał wiedzę na temat otrzymywania zasiłku rodzinnego są informacjami niewystarczającymi do prawidłowego przyznania należności z Funduszu. Doświadczenie życiowe pokazuje, że jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwala na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości.

W świetle powyższej argumentacji zdaniem apelującego należy uznać że płatnik przyznał pracownikom w latach 2008-2009 dodatkowe świadczenia w postaci bonów świątecznych, nie badając ich sytuacji socjalnej co było niezgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy, a tym samym przychody te winny być uwzględnione w podstawie wymiaru, składek na ubezpieczenie społeczne.

W odpowiedzi na apelację (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego przed sądem drugiej instancji wskazując, że wbrew zarzutom apelacji w sprawie nie doszło do naruszenia przywołanych w niej przepisów, a co za tym idzie, nie ma podstaw do uznania apelacji za zasadną. Natomiast w ocenie płatnika rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest prawidłowe zarówno w zakresie ustaleń faktycznych jak i oceny prawnej sporu.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego dotyczące uznania, że świadczenia w postaci bonów finansowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkanocnych przyznawane pracownikom spółki z Funduszu Socjalnego, w tym ubezpieczonej C. W., nie stanowiły podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanej. W tym zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonując trafnych ustaleń i wyjaśniając tym samym wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Sąd Apelacyjny podzielił zatem ustalenia faktyczne, jak również rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 i z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720).

W odpowiedzi na zarzuty apelacji należy wskazać, że regulacja § 2 pkt 19 rozporządzenia jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia oraz źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek. Jeśli więc bony towarowe finansowane są ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zfsś, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tegoż przepisu. Wskazana podstawa materialnoprawna zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia przekonuje więc, że rzeczą organu rentowego jest przede wszystkim analiza celów socjalnych i źródeł ich finansowania. Wadliwe jest przy tym założenie, aby wskazany cel socjalny utożsamiać wyłącznie z określonymi kryteriami przyznawania świadczeń socjalnych, a przez to aby przyznać organowi rentowemu uprawnienie do weryfikacji kryteriów socjalnych przyjętych przez płatnika. Uprawnienie takie w żadnym razie nie wynika z przytoczonych podstaw prawnych. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego obowiązujące w tej mierze regulacje (przede wszystkim cytowany § 2 pkt 19 rozporządzenia) wyraźnie sprowadzają uprawnienia kontrolne organu rentowego jedynie do ustalenia, czy istnieje w regulaminie ZFŚS podstawa sfinansowania bonusów, czy świadczenia te mają w istocie charakter socjalny oraz sprawdzenia, czy środki rzeczywiście pochodzą z funduszu świadczeń socjalnych. Stanowisko to jest konsekwentnie prezentowane w licznych orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, między innymi, w wyrokach z dnia 11 października 2012 r., III AUa 539/12; z dnia 4 grudnia 2012 r., III AUa 570/12, czy z dnia 17 stycznia 2013 r., III AUa 647/12.

Analiza zachowania pracodawcy realizującego cele socjalne powinna uwzględniać obowiązujące w tym względzie przepisy prawa pracy i powinna być prowadzona w każdym przypadku, który budzi wątpliwości. Ustawodawca w art. 94 pkt 8 k.p. nałożył na pracodawcę obowiązek zaspokajania w miarę posiadanych środków socjalnych potrzeb pracowników. Pracodawcy nie mają zatem bezwzględnego obowiązku prowadzenia działalności socjalnej na rzecz pracowników, gdyż przepisy Kodeksu pracy jedynie postulują prowadzenie takiej działalności, aby nie dopuścić do zupełnej dowolności w omawianym zakresie, obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników został warunkowo ujęty w ustawie o zfsś. Nie można pomijać, że zgodnie z intencją ustawodawcy zfsś jest dobrowolnym funduszem na poziomie zakładu pracy, którego podstawowym zadaniem jest sfinansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej między innymi na rzecz pracowników i ich rodzin. Art. 1 ust. 1 ustawy o zfsś określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej „Funduszem”, i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych, ale przy założeniu, że fundusz został uruchomiony. Bez wątplenia zatem pojęcie „socjalny” utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Z kolei, zasady gospodarowania funduszem oznaczają sposób podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem środków finansowych i sposobem ich gromadzenia. Świadczenia socjalne nie są elementem stosunku pracy. Ze środków funduszu finansuje się zatem świadczenia nie wynikające z warunków wynagradzania za pracę oraz niezależne od wyników i jakości wykonywanej pracy. Jedynie te działania, które podejmowane są w interesie pracowników, a nie pracodawcy mieszczą się w ustawowym pojęciu zakładowa działalność socjalna. Ustawa o zfsś definiuje w art. 2 pkt 1, że działalność socjalna to usługi świadczone przez zakłady pracy na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-

oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Definicja działalności socjalnej daje zatem pracodawcy możliwość wręczania ze środków funduszu, między innymi, bonusów finansowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia, czy Świąt Wielkanocnych z tytułu zwiększonych wydatków w tym okresie. Warunkiem umożliwiającym ich przyznanie jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania (czy przyznanie następuje np. na wniosek osoby uprawnionej, czy też z inicjatywy pracodawcy), a to w myśl art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zfsś, który stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu; Zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Ustawa nie nakazuje pracodawcy formułowania określonych kryteriów, nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu pozostawiając te kwestie dobrowolnej decyzji pracodawcy. Stawia jedynie wymóg uzależniania świadczeń z funduszu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej oraz wymóg określenia zasad i warunków korzystania ze środków funduszu. Ustawa o zfsś wyklucza bowiem tworzenie zasad podziału funduszu w sprzeczności z art. 8 ust. 1; jest to przepis bezwzględnie obowiązujący. Należy zatem podzielić pogląd Sądu Okręgowego, że brzmienie art. 8 ust. 1 ustawy o zfsś nie upoważnia do przyznawania osobom uprawnionym prawa do świadczeń socjalnych w takiej samej wysokości. Przepis ten wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej.

W niniejszej sprawie płatnik składek sprostował temu obowiązkowi. Zgodnie z postanowieniami regulaminu ZFŚS obowiązującego w spółce (...) w 2008 i 2009 roku, pracownicy otrzymywali świadczenia uzależnione od wysokości dochodu brutto.

Oczywistym jest, że zwiększone wydatki w okresach świątecznych dotyczą wszystkich pracowników, zatem przyznanie bonów finansowych każdemu zatrudnionemu na dzień 30 listopada 2008 r. i 2009 r. było zgodne z art. 8 ust. 1 cyt. ustawy o zfsś.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 2002 r., I PKN 267/01 (OSNP 2004/6/99) stwierdził, że „pracodawca nie narusza dóbr osobistych pracownika (art. 23 k.c., art. 47 i art. 51 ust. 1 i 2 Konstytucji), zobowiązując go zgodnie z postanowieniami regulaminu przyznawania zapomóg z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych do złożenia zaświadczenia o zarobkach uzyskiwanych u drugiego pracodawcy”, a w uzasadnieniu podniósł, że w ustawie „jest [...] zawarta zasada przyznawania ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu według kryteriów o charakterze wyłącznie socjalnym, tj. uzależnionych co do zasady i wysokości od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Z tego zaś punktu widzenia nie może być obojętne to, czy i jakie dochody osiąga pracownik poza zakładem pracy, w którym ubiega się o świadczenie, oraz jaka jest sytuacja życiowa wszystkich członków jego rodziny, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeżeli więc przyznawanie świadczeń jest uzależnione od wymienionych wyżej kryteriów, to oczywiste staje się, że sytuacja pracownika lub innej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu wymaga każdorazowo wyjaśnienia, ustalenia i oceny”. Sąd Apelacyjny zauważa jednak, że pracodawca ma prawo domagać się od pracownika udzielania informacji i odmowa ich udzielenia może skutkować nieprzyznaniem świadczenia (jeśli stanowi tak regulamin), bądź też skutkować może przyznaniem świadczenia w najniższej wysokości (jak ma to miejsce w niniejszej sprawie).

Sąd odwoławczy nie podzielił stanowiska apelującego, zmierzającego do wykazania jakoby Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, poprzez niezastosowanie art. 2 pkt 1 ustawy o zfsś, który definiuje pojęcie działalność socjalna. Przede wszystkim, wbrew twierdzeniom apelującego, przepis ten nie daje pracodawcy uprawnienia do zweryfikowania, na jakie to poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej zainteresowany przeznaczył sporne świadczenie. Powołany przepis w zakresie wynikającym z przedmiotu sporu w niniejszej sprawie, stanowi jedynie, że działalność socjalna, to m.in. udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej. Pomoc

ta może przybrać postać bonusu finansowego. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że pracodawca nie dysponuje uprawnieniami do weryfikowania, jakie konkretnie produkty, bądź też usługi opłacił z wypłaconych środków ich beneficjent. W niniejszej zaś sprawie poza sporem pozostaje okoliczność, że wydanie zainteresowanej świadczeń było związane ze zwiększonymi wydatkami związanymi z okresem bożonarodzeniowym i wielkanocnym.

Należy przy tym podkreślić, że regulamin ZFŚS, obowiązujący w zakładzie płatnika, przewidywał przeznaczenie środków funduszu na cele związane ze Świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy wszystkim pracownikom. Przyznanie świadczeń uzależniono od wysokości otrzymywanych przez pracownika wynagrodzeń w okresie ostatnich 3 miesięcy poprzedzających przyznanie świadczenia.

W niniejszej sprawie płatnik wskazywał, że świadczenia wypłacane w latach 2008 i 2009 miały charakter socjalny, bowiem były przyznawane w okresie Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy, i stanowiły pomoc materialną dla pracowników. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wysokość spornych świadczeń wypłaconych z ZFŚS w marcu i grudniu 2008 r. oraz w marcu i grudniu 2009 r. była zróżnicowana i uzależniona od wysokości wynagrodzenia osiąganego u płatnika składek - zgodnie z Regulaminem ustanowionym w sposób przewidziany w powołanej ustawie. Ponadto, przyjęte przez Zarząd spółki oraz przedstawiciele załogi kryteria w postaci progu finansowego, który różnicował wysokość wypłacanych świadczeń, były kryteriami jasnymi, czytelnymi i co najważniejsze, łatwymi do zweryfikowania. W tym stanie rzeczy, kryterium dochodowe poszczególnych grup pracowników stawało się realną i uchwytą przesłanką różnicowania wysokości bonów świątecznych. Pracownicy byli dzieleni na grupy w zależności od wysokości wynagrodzenia. Tym samym ten, kto zarabiał mniej, dostawał najwięcej z funduszu, a ten, kto zarabiał więcej - otrzymywał mniej. Dodatkowo należy wskazać, że działający w spółce przedstawiciele załogi nie kwestionowali przyjętych zasad przydzielania bonów świątecznych, ich wysokości, jak i postanowień Regulaminu.

Wskazując na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną (punkt 1 sentencji wyroku).

O kosztach, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należy, między innymi, koszt ustanowienia zastępstwa procesowego, który w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych w postępowaniu przed sądem apelacyjnym, wynosi 120 zł, zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.). Zatem, skoro oddalono apelację organu rentowego w całości, uznać należało, że przegrał on postępowanie odwoławcze w całości, a wobec tego, zasądzono od organu na rzecz płatnika składek zwrot kosztów zastępstwa procesowego w całości (punkt 2 sentencji wyroku).

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Romana Mrotek